سلسلہ اشاعة العلوم حیدرآباد دکن نمبر (۴)

هو الاحد الله الصمد لا اله الا هو له ما ولده ولا له والده

السمع الاسمع

سطره

العالم العلام؛ الصالح الهمام؛ اللهوم العرصم؛ ملا احمد مکرم سلمه الله الاکرم

واهداه الى

اعلم العلماء ومولاهم؛ اورع الصلحاء واولاهم؛ المدرة الحلاحل؛ امام الجلاجل؛
معلم الملك المكرم؛ موئل الكرماء المعمم؛ كامل الحكم والاويله؛ صدر صدور الملك
والملة؛ وهو عالم اواه محمد انوار الله ادام الله طوس
مكارمه طالعا ما دام طالع السماء لامعا

اهتم بطبعه وقدمه اضعف عباد الله الباري السيد [illegible] الله الحسيني الموسوي النجفي فاضل مجلس مهتمم اشاعة العلوم

بمطبعہ عثمان پریس حیدرآباد دکن

تعداد یک ہزار — جمادی الاخری سنہ ۱۳۱۳ ہجری

السَّمْعُ الأَسْمَعُ

سطره احد العلماء الكرام؛ عالم علوم الاسلام؛ كامل العلم؛ اوسع الحلم؛ هائم اهل الصلح والسلم؛ العكمص المرع؛ الرود السرعرع؛ المصطح العمرس؛ الحلس الاحمس؛ الهوم المحمود؛ الممدح الاملود ملا احمد مکرم؛ سلمه الله واكرمه؛ كل راء رأى سامره؛ وكل سامع سمع كلامه حمده وما اسره؛ طال عمره؛ ولله دره؛ ما اعلى مرامه ما احلى كلامه؛ وما هو الا السحر الحلال؛ اعطاه الله طول العمر وسداد المال :—

وانا اضعف عباد الله الباری السید نائل الله الحسینی البختیاری

اسم الله العلام اول الامر والكلام

لا اله الا هو

الحمد لله[1] الملك العلام الودود المحمود السلام طامس
اللاواء[2] والآلام دارس[3] الاهواء والاوهام حارس الحمك[4]
والاهمام[5] طالس[6] مسطور الملحد الملام حاسم العلل
والهموم[8] والاوصام[9] عاصم الاحرار عما هو سوء وحرام
مصور الصور ولو حواها[10] الارحام ممطر الهطل[11] السحاح[12]
والرهام[13] مدور السماء على مداره كالدوام[14] محرك ما هو
حامله معه كالعوام[15] ماهد[16] المهاد[17] الممدود للسائر

---

[1] طمس ناپدید کردن صراح ۱۲ [2] لاواء سختی ۱۲ [3] درس ناپدید کردن ص ۱۲ [4] حمک کودکان ۱۲ [5] اہمام جمع ہم بمعنی پیر فانی ۱۲ [6] طلس پاک کردن نبشته ۱۲ [7] حسم بریدن ۱۲ [8] ہم اندوه ۱۲ [9] اوصام جمع وصم بمعنی بیماری عارض ۱۲ [10] حوی گرد کردن و ملفوف شدن ۱۲ [11] ہطل باران سست پیوسته ۱۲ [12] سحاح باران سخت بیزان منتهی ۱۲ [13] رہام باران نرم پیوسته ۱۲ [14] دوام ہی فلکه تربہا الصبی علی الارض فتدور وتصوت و یقال فی الہندی پھرکی ۱۲ [15] عوام اسپ رہوار حمل ۱۲ [16] مہد گستردن ۱۲ [17] مہاد بستر وترباد به الارض ۱۲

وَالسَّوَامِ حَصَاصَائِهٖ مَوَادُّ لِاَهْلِهٖ وَالْهَوَامِ حِمَاهُ مَسْرَحٌ
لِلْمَهَا وَالْاٰرَامِ مَهَامِهُهٗ مَجَالٌ لِلسِّرْحَالِ وَالْهَمَّامِ هُوَ اَرْسَلَ الرُّسُلَ
الْمُمَدَّ لَهُمُ الْاِلْهَامُ وَاَعْطَاهُمْ اَحَدَّ الْاِدْرَاكِ وَالْاَحْكَامِ اَمَامَهُمُ
الْهَوٰى وَمَا مَالُوْا اِلَى الْحُطَامِ وَهَدَوْا كُلَّ سَالِكٍ سَوَاءَ الْاَوْهَامِ
عَلَّمَ اٰدَمَ الْاَسْمَاءَ كُلَّهَا وَاَرَاهُ صِرَاطَ الْهُدٰى وَهُوَ اَوَّلُ
الرُّسُلِ وَاِمَامٌ وَاَكْرَمَ اَوْلَادَهُ الصَّالِحَ اَعْمَالُهُمْ وَالْحُكَمَاءَ
وَالْعُلَمَاءَ الْاَعْلَامَ وَسَلَّطَ عَلٰى اَعْدَاءِ رَسُوْلٍ مُعَمَّرٍ عَصَوْهُ مَآ
اَرْدَاهُمْ وَطَاعَ لَهُ الطَّمْطَامُ وَسَاعَدَ وَدُوْدَهُ الْكَاسِرَ الدُّمٰى
رَسُوْلًا صَارَ لَهُ السَّاعُوْرُ بَرْدًا وَسَلَامًا وَطَهَّرَ رَسُوْلًا مُحْكَمَ
الْوَعْدِ الْاَمِرِ اَهْلَهُ لِلسَّدَادِ الْعَامِرِ اُمَّ الرُّحْمِ الْحَادِّ لَهَا الْاِحْرَامُ
وَدَمَّرَ مَلَاءً حَادُّوْا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ لُوْطًا وَاَمْطَرَ عَلٰى كُلِّهِمْ اَمْطَارَ

سوام چرندے ۱۲ حصا صاو خاک ۱۲ ہوام درندہ و شیر بیشہ ۱۲ حما علف زار ۱۲ مسرح چراگاہ ۱۲ مہا گاو دشتی ۱۲ آرام جمع ریم بمعنی آہوی سپید ۱۲ مہامہ دشت و زمین خالی ۱۲ سرحال گرگ ۱۲ ہمام شیر ۱۲ حطام مال دنیاوی ۱۲ ارداء ہلاک کردن ۱۲ طمطام میانہ دریا ۱۲ دمی بتان جمع دمیۃ ۱۲ ساعور آتش ۱۲ سداد راستی ۱۲ ام الرحم نام مکہ معظمہ ۱۲ تدمیر ہلاک کردن ۱۲

الْحِصَا[1] وَالسِّلَامِ[2]؛ وَمَلَّكَ الْوَاسِمَ[3] الْمَعْصُوْمَ الْمُلُوْكَ مِصْرًا

وَعَلَّمَهُ عِلْمَ الْأَحْلَامِ[4]؛ وَأَمَّرَ هُوْدًا لِلْهُدٰى عَلٰى عَادٍ وَهُمْ طَرَدُوْهُ

وَمَا سَمِعُوْا حُكْمَهُ وَصَارُوْا أَعْظُمًا[5] كَالرِّمَامِ[6] وَأَمَرَ صَالِحًا

لِإِصْلَاحِ أَرْهَاطٍ[7] عَدُوْا وَلَمَّا أَهْلَكُوْا مِرْسَالَهُ[8] كَسَّارِ رِمَمِهَا[9]

اللِّحَامِ[10]؛ وَكَلَّمَ رَسُوْلَهُ مُوْسٰى عَلٰى طُوْرٍ وَأَهْلَكَ عَدُوَّهُ

مَعَ عَسْكَرِهِ وَسْطَ السَّدَدِ[11] الْمَوَادِّ[12] الطَّامِ[13]؛ وَعَلَّمَ دَاؤُدَ السَّرْدَ[14]

وَأَعْطَاهُ أَدًا[15] وَعِلْمًا وَمُلْكًا وَحُكْمًا وَسَوَّدَهُ[16] عَلَى اللُّهَامِ[17]؛ وَوَلَّى

وَلَدَ دَاؤُدَ عَلٰى وُلْدِ آدَمَ وَمَا سِوَاهُمْ كَالْهُدْهُدِ وَالسَّمَاسِمِ[18]

وَالْأَعْكَامِ[19]؛ وَكَرَّمَ حَصُوْرًا[20] هُوَ وَلَدُ أُمِّهِ وَحْدَهَا مُرْسَلًا

أَصْلَحَ الْأَكْمَهَ[21] وَحَاوَرَهُ[22] مَصْرُوْعُ[23] الْحِمَامِ[24]؛ وَأَرْسَلَ أَوْلٰى

---

[1] حصا سنگریزه ۱۲ [2] سِلام بکسر السین سنگ ۱۲ [3] واسم خوبصورت ۱۲ [4] علم الاحلام علم التعبیر ۱۲ [5] اعظما ہلاک شدگان ۱۲ [6] رمام جمع رمیم ۱۲ [7] ارہاط جمع رہط بمعنی گروه ۱۲ [8] مرسال شتر و ناقه نرم ۱۲ [9] جمع رمّه بمعنی استخوان بوسیده ۱۲ [10] لحام جمع لحم گوشت ۱۲ [11] سدد آب استاده ۱۲ [12] مواد بتشدید الدال بمعنی موج ۱۲ [13] طام دریا ۱۲ [14] سرد زره بافتن ۱۲ [15] اد قوت بمعنی الارب ۱۲ [16] تسوید سردار گردانیدن ۱۲ [17] جمع لہوم بمعنی سخی و کریم ۱۲ [18] مرغان جمع سمسم ۱۲ [19] بادشاه ۱۲ [20] حصور مردیکه گرد زن نگردد ۱۲ [21] اکمه نابینا مادر زاد ۱۲ [22] محاوره سخن گفتن ۱۲ [23] مصروع بیمار و افگنده شده ۱۲ [24] حمام بکسر الحاء المهملة مرگ ۱۲

الرُّسُلِ مَعَ كَلَامِهِ الدَّالِّ عَلَى إِرْسَالِهِ هُدًى مُحَمَّدٌ الطَّاهِرُ
الْهُمَامُ[1]، صَلَّى اللّٰهُ عَلَى رَسُوْلِهِ مُحَمَّدٍ الْمَحْمُوْدِ وَعَلَى آلِهِ وَأَحِمَّائِهِ[2]
الْأَحْلَامِ[3]، وَعَلَى أَهْلِهِ الْمَوْدُوْدِ وَعَمِّهِ الْمَسْعُوْدِ وَوَلَدِ عَمِّهِ الْمَحْسُوْدِ
لِلْحُمَامِ، هُوَ اللّٰهُ الْمَلِكُ الْأَحَدُ الدَّائِمُ الصَّمَدُ لَا هُوَ مَوْلُوْدٌ وَمَا لَهُ وَلَدٌ
وَأُولُو الْأَرْحَامِ، لَا لِكَرَمِهِ حَدٌّ وَلَا لِأَسْمَائِهِ عَدٌّ وَهُوَ الْأَوَّلُ
لَا أَوَّلَ لَهُ وَلَهُ الدَّوَامُ هُوَ عَالِمُ كُلِّ سِرٍّ وَصِحَارٍ[4] وَمَصَالِحِ كُلِّ
أَمْرٍ وَمُحِلُّ الْحَلَالِ وَمُحَرِّمُ الْحَرَامِ، أَعَدَّ لِكُلِّ عَاصٍ سُعُرًا[5]
وَوَعَدَ أَهْلَ وَرَعٍ وَحَّدُوْهُ وَأَسْلَمُوْا دَارَ السَّلَامِ،
الْحَصْحَاصُ[6] وَالْمَاءُ وَالسَّاعُوْرُ[7] وَالْحَصَاءُ[8] وَالْمَوَادُّ[9] وَالسَّمَاءُ
وَلَوَامِعُهُ[10] لَهُ أَعْلَامٌ، وَالْحَامِدُ لَهُ الْمَلَكُ وَالرَّوْحُ[11] وَكُلُّ رَاكِدٍ
وَسَائِرٍ وَمَا سِوَاهَا وَلَوْ رَمْلُ[12] الرُّكَامِ[13]، هُوَ اللّٰهُ لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ

---

[1] ہمام بضم الہاء بزرگ ہمت ۱۲ [2] جمع حمیم بمعنی دوست وخویشاوند ۱۲ [3] احلام عاقل ودانایان ۱۲ [4] صحار آشکار ۱۲ [5] سعر جمع سعار بمعنی گرمی آتش گرسنگی ۱۲ [6] حصحاص خاک ۱۲ [7] ساعور آتش ۱۲ [8] حصار باوصاف ۱۲ [9] مواد معناہ مشہور ۱۲ [10] لوامع جمع لامع ۱۲ [11] روح نسیم خوش ۱۲ [12] رمل ریگ ۱۲ [13] رکام ریگ تودہ ۱۲

مَلِكٌ عَادِلٌ مُمَدٌّ كَرَمٌ آرَحمٌ دَهْرٌ سَرْمَدٌ لَهُ الْحَمْدُ وَالْاِكْرَامُ

صِرْعُ[1] الْاَوَّلِ كَاسِئَهُ[2]

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الْحَمْدُ لِاَحْكَمِ الْحُكَّامِ؞ مُعْطِي الْحِسِّ وَالْاِدْرَاكِ وَالسَّمْعِ وَالرِّعَامِ[3]؞ كَامِلِ الْاَسْمَاءِ عَامِّ الْعَطَاءِ الرُّهَامِ[4]؞ اَلْعَادِلِ مُصَوِّرِ الْوُسَّمَاءِ[5] وَالدِّمَامِ[6]؞ هُوَ اَسْمَا[7] الْكُحْلَ[8] وَمَا لَهُ عِمَادٌ وَدِعَامٌ[9]؞ وَكَسَا[10] الظِّلْمِسَاءَ[11] رِدَاءَ الدِّلَامِ[12]؞ وَسَوَّى الْعَوَالِمَ[13] كَمَا اَرَاهَا وَمَا مَسَّهُ سَامٌ[14]؞ مَا اَحَدٌ اِلَّا سَائِلُهُ وَمَا لَهُ اِلَى اَحَدٍ لُؤَامٌ[15]؞ وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ رَسُولِهِ الطَّاهِرِ السَّلَامِ؞ اَلدَّالِّ عَلَى الدُّلَى[16] السَّالِكِ مَسْلَكَ الْاِلْهَامِ؞ اَلْمُرْسَلِ اِلَى الْاَسْوَدِ وَالْاَحْمَرِ وَالْوَهْدِ[17] وَالْاَكَامِ[18]

---

[1] صرع شکل و مانند و مقابل دیار ۱۲ [2] کاسئی فی آخرہا ہمزہ درپس یا در پی آیندہ ۱۲ [3] رعام تیزی نظر ۱۲ [4] جمع رہمہ باران بسیار دایم ۱۲ [5] جمع وسیم خوبصورت ۱۲ [6] جمع دمیم بدصورت ۱۲ [7] اسمار بلند کردن ۱۲ [8] کحل آسمان ۱۲ [9] دعام بکسر الدال ستون ۱۲ [10] کسا پوشانیدن ۱۲ [11] ظلماء شب تاریک ۱۲ [12] دلام سیاہی ۱۲ [13] عوالم جمع عالم بفتح لام ۱۲ [14] سام درماندگی ۱۲ [15] لؤام حاجت ۱۲ [16] دلی راہ روشن ۱۲ [17] وہد زمین پست و ہموار ۱۲ [18] اکام زمین بلند ۱۲

وَالْوَعْرِ [1] وَالسَّهْلِ [2] وَالْحَرِّ وَالْقَرِّ [3] وَمَا لَهُ حِسٌّ أَوْ مَسَامٌ ۞
مُطَاعُ الْأَمْرِ أَمْرُهُ دَعَاهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ ۞ وَاسِعُ
الْعِلْمِ وَالْحِلْمِ وَالْكَرَمِ الْأَحْرَى لِلْإِكْرَامِ ۞ أَمْرُهُ أَمْرٌ مُلْهَمٌ
وَهُوَ لِلْعَوَالِمِ رَحْمٌ عَامٌ ۞ عِدَاءَهُ [4] عُدْوَى [5] وَوُدُّهُ
دَوَاءٌ لِكُلِّ دَاءٍ وَسَمَامٍ [6] ۞ سَمَّاهُ اللّٰهُ أَحْمَدَ الْمُكَرَّمَ
وَهُوَ مَحْمُودُ الْأَعْلَامِ ۞ وَأَعْطَاهُ سُمُوَّ الْأَعْدِ [7] وَلَهُ وَحُكْمًا
وَالْوَسَامَ [8] ۞ وَحَصَّلَ لَهُ كُلَّ أَمْرٍ مِمَّا أَرَادَ وَرَامَ [9] ۞
وَسَهَّلَ لِمَا دَعَاهُ كُلَّ مُؤَيَّدٍ [10] وَمَهَامٍ ۞ هُوَ رَسُوْلٌ
عَلَى الرُّسُلِ كُلِّهِمْ وَعَلَى عُلُوِّهِ آسَامٌ [11] وَأَمْرُ أَهْصَمَ [12]
الْأَهْوَاءِ وَهَصَمَ كُلَّ مَكْرُوْهٍ وَحَرَامٍ ۞ وَعَطَّلَ
الْمِلَلَ الْأُوَلَ وَارِدُهُ الْمُوْصِلُ إِلَى الْمَرَامِ ۞ وَسَاعَدَهُ

---

[1] وعر زمین سخت خشک ۱۲ [2] سہل زمین نرم ۱۲ [3] حرّ گرما ۱۲ [4] عداء عداوت ۱۲ [5] عدوی بمعنی تباہی و مرض متعدی ۱۲ [6] سمام بیماری وزہر ۱۲ [7] عدّ حد ۱۲ [8] وسام جمال و زیبائی ۱۲ [9] رام جستن و قصد کردن ۱۲ [10] مؤید کار بزرگ منتہی الارب ۱۲ [11] آسام اعلام ۱۲ [12] ہصم شکستن ۱۲

عَرَمْرَمُ[1] الْمَلَائِكِ عَلٰى اَعْدَآئِهِ اللِّئَامِ[2] ۞ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى
مُحَمَّدٍ اَوْصٰى لِلسِّدَادِ الْاَحْرَامِ[3] ۞ عَدَدَ كُلِّ مُذَكَّرٍ
وَمُسْلِمٍ صَلّٰى اَوْصَامَ ۞ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ الْمُرْسَلِ
مَعَ اَسْحَمِ[4] الْاَحْكَامِ ۞ عَدَدَ كُلِّ مَوْلُوْدٍ مَسْعُوْدٍ
وَمُطْرَهِمٍّ لَهٗ اِطْرِهْمَامٍ[5] ۞ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ
صَعِدَ السَّمَآءَ صُعُوْدَ الْاَوْهَامِ ۞ عَدَدَ كُلِّ كَهْلٍ[6]
وَهَرِمٍ[7] اَهْرَمَهٗ[8] مُرُوْرُ الْاَعْوَامِ ۞ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى
مُحَمَّدٍ اَسْعَدَهُ الْكُهُوْلُ[9] وَالْحَمَامُ ۞ مَادَامَ دَرْكُ
لِلرُّوْحِ وَمَحَلُّهٗ عَطَلُ[10] الْاَحْلَامِ ۞ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى
مُحَمَّدٍ الْمَوْعُوْدِ لَهٗ وَلِكُلِّ مُسْلِمٍ دَارُ السَّلَامِ ۞
مَادَامَ الطُّلُوْعُ لِلطَّالِعِ وَلِلْاَسْحَمِ[11] الدُّلَّسِ[12] وَالسُّحَامِ[13] ۞
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ الْمُصَرِّحِ لِمَعَادِ الْاَعْلَامِ ۞

[1] عرمرم لشکر منتهی الوب ۱۲ [2] لئام جمع لئیم ناکس ۱۲ [3] احرام گروه مردم ۱۲ [4] اسحم آسمان ۱۲ [5] اطرہمام باعتدال گوالیدن ۱۲ [6] کہل میانہ سال ۱۲
[7] ہرم پیر ۱۲ [8] اہرام پیر گردانیدن ۱۲ [9] کہول جوان فربہ و پیر فانی [10] عطل کالید ۱۲ [11] اسحم سیاہ و شب ۱۲ [12] دلس تاریکی ۱۲ [13] اسحام سیاہی ۱۲

مَا الوِلَاءُ لِلْآصَالِ[1] وَالْأَسْحَارِ وَمَا الِمُدُ لِهَجِّ ادْلِهْمَامِ[2]
وَعَلَى آلِهِ الصُّلَحَاءِ الْأَطْهَارِ الْكِرَامِ ۞ وَأَوِدَّائِهِ
السُّعَدَاءِ هُمْ أُولُو الْآرَاءِ وَالْأَحْلَامِ[3] ۞ أَكْرَمُهُمْ
وَأَوَّلُهُمْ عَوْدٌ[4] مُسَدَّدٌ[5] لِحُكْمِ أَسَاسِ الْإِسْلَامِ ۞
وَأَوْلَى[6] عَلَى وُدِّهِ كُلَّ أَمْوَالِهِ السِّلَعَ[7] وَالدَّرَاهِمَ ۞ وَأَحْكَمُهُمْ
سَدَادًا عُمَرُ الْعَادِلُ الصَّادِعُ[8] الصَّمْصَامُ ۞ أَصْحَرَ[9] أَمْرَ اللهِ
الْمُطَاعَ وَلِإِعْلَائِهِ سَلَّ[10] الْحُسَامَ ۞ وَأَرْحَمُهُمْ صِهْرُهُ
الْأَسْعَدُ وَاصِلُ الْأَرْحَامِ ۞ طَوْدُ[11] الْحِلْمِ السَّمْحُ[12] الْمُوسِرُ[13]
أَحْلَى الْكَلَامِ ۞ وَأَعْلَمُهُمْ أَسَدُ الْمَعَارِكِ[14] الْمُرْعِشُ[15]
الْحُطَامُ[16] الْمِصْدَعُ[17] الْمُطْعِمُ الْأَسْرَى وَالصُّعْلُوكَ[18] الطَّعَامَ

---

[1] اصل بضمتین جمع اصل شبانگاه ۱۲ [2] ادلهمام تاریک شدن ۱۲ [3] احلام جمع حکم بردباری ۱۲ [4] عود مهتر قدیم و برید به ابابکر الصدیق ۱۲ [5] شدید توفیق سداد یافتن در حال مسدد من کان یعمل بالسداد والقصد ۱۲ [6] اولی آو لا ار بمعنی دادن ۱۲ [7] سلع متاع [8] صادع اصدع سخن حق آشکارا گفتن و کشیدن تیغ ۱۲ [9] اصحار آشکار کردن ۱۲ [10] سل تیغ کشیدن ۱۲ [11] طود کوه بزرگ ۱۲ [12] سمح جوانمرد سخی ۱۲ [13] موسر توانگر مالدار ۱۲ [14] معارک جمع معرکه ۱۲ [15] مرعش ازارعاس نور انیدن ۱۲ [16] حطام شیر ۱۲ [17] مصدع رسا در اموز دومین ۱۲ [18] صعلوک درویش ۱۲ -

وَعَلٰى اَهْلِ دَارِهِ الْمُطَّلِعِ عَلٰى سِرِّهِ الطُّسَامِ[1] الْمُطَهَّرِ عَمَّا هُوَ
عَائِدٌ اِلَى اللَّمَمِ[2] وَالْمُلَامِ، وَعَلٰى عَمِّهِ السِّرِّ[3] سُوْرِ الْمُطَهَّمِ[4]
اَكْرَمِ الْاَعْمَامِ، هَمَّاسِ[5] الْمَلَاحِمِ[6] الْحَمِسِ[7] الْمُرْعِدِ[8]
الْعِرْصَامِ[9] وَعَلٰى لِهَمِّ[10] الْعُلُوْمِ وَلَدِ عَمِّهِ اللَّهِمِّ[11] الدِّلْهَامِ[12]
اَطْلَعَ الْمَلَاءَ عَلٰى حِكَمٍ وَمَسَائِلَ وَمَا رَاعَ لَوْمَ اللُّوَّامِ
وَعَلٰى وَرَاءِ عَمِّهِ وَاَوْلَادِهِ الْكُرَّامِ[13]، سُهْمِهِمْ[14]
وَاَوْسَاطِهِمْ وَاُمَرَائِهِمِ السُّوْدِ الْعِمَامِ[15]، اَللّٰهُمَّ ارْحَمْ
عَلٰى كُلِّ سَالِكٍ مَسْلَكَ الْاِسْلَامِ، مَا صَادَ الْمُعَلَّمُ[16]
الدَّرْمَاءَ[17] وَمَا صَادَ الصَّعَاءُ[18] الْعُلَامُ[19]، الْاَوْحَدُ وَاللّٰهُ
وَارْكَعُوْا لَهُ طَوْعًا كُلَّ حَالٍ مَسْكُوْا الرَّوْحَ[20]

[1] طسام پوشیدہ ۱۲ [2] لمم زشت و نزدیکی ۱۲ [3] سر سور دانا ۱۲ [4] مطہم تام الخلق ۱۲ [5] ہماس شیر ۱۲
[6] جمع پشت لحم حرف بزرگ ۱۲ [7] حمس دلاور ۱۲ [8] مرعد شور انندہ ۱۲ [9] عرصام شیر توانا ۱۲ [10] لہم شگرف
ودقایق تر ۱۲ [11] لہم مرد بسیار عطا و دوربین ۱۲ [12] دلہام برنگ دوراندیش ۱۲ [13] کرام بسیار کریم ۱۲ [14] سہم
مردمان عاقل و حکیم ۱۲ ۱۲ [15] عمام جمع عمامہ ۱۲ [16] معلم تعلیم کردہ شدہ ۱۲ [17] درمار خرگوش ۱۲
[18] صعار مرغ ۱۲ [19] علام باشد ۱۲ [20] روح آسایش ۱۲

وَالسَّرَّاءِ[1] وَالضَّمَّاءِ[2] اَوِ الصَّمَامُ[3] ؛ وَاذْكُرُوهُ سَحَرًا

وَرَوَاحًا وَاحْمَدُوهُ حَمْدًا كَامِلًا اِلٰى سَعْوٍ[4]

صَرَعَكُمُ[5] السَّامُ[6] ؛ وَوَالُوا رَسُولَهُ وَلَاءً مُحْكَمًا

وَطَاوِعُوهُ وَكُلُّ امْرِءٍ رَكَحَ[7] وِسَادَهُ وَعَلٰى اَمْرِهِ

اصْطِحَامٌ[8] ؛ وَاسْلُكُوا عَلٰى رَسْمِهِ وَصَلُّوا

وَصُومُوا وَطَهِّرُوا اَمْوَالَكُمْ وَاسْعَوا مُحْرِمًا

اِلٰى دَارِ الْحَرَامِ ؛ وَاعْمَلُوا كَمَا اَمَرَكُمُ اللّٰهُ

وَرَسُولُهُ عَمَلًا صَالِحًا مُرَوِّحًا[9] اَرْوَاحَكُمْ مُوصِلًا

اِلٰى دَارِ السَّلَامِ ؛ وَاَصْلِحُوا اَحْوَالَكُمْ وَكِلُوا عَلَى اللّٰهِ

وَادْعُوا كُلَّ مُسْلِمٍ اِلَى الصَّلَاحِ وَمَا سِوَاهُمْ

اِلَى الْاِسْلَامِ ؛ وَوُدُّوا الْكَرَمَ وَالسَّدَادَ[10] وَالسَّمْعَ[11] وَالْاَوْرَادَ

---

[1] سرار شادی ۱۲ [2] ضماء فتنه ۱۲ [3] صمام بلای سخت ۱۲ [4] سعو ساعت ۱۲ [5] صرع افگندن ۱۲ [6] سام مرگ ۱۲ [7] رکح تکیه کردن ۱۲ وساده بالین ۱۲ [8] اصطحام راست استادن ۱۲ [9] مروح شادمان کردن وخوشبوئی گردانیدن ۱۲ [10] سداد دوستی ۱۲ [11] سمع نام نیکو انید ۱۲

وَالسَّمْحِ[1] وَالْحَمِسِ[2] لَدَى السَّلْمِ[3] وَالصِّرَامِ[4] وَالْكِسَاءِ

وَالْحُكْمِ وَالْحِلْمِ وَعُلُوِّ الْهِمَمِ وَالْعَدْلِ وَالْإِسْدَاءِ[5]

وَالْمَكَارِمِ وَالْإِعْسَامِ[6] وَعَادُوا اللُّوْمَ[7] وَالْوَلْعَ[8] وَالْمِسَاكَ[9]

وَالطَّمَعَ وَالْحِرْصَ وَالْحَسُوْدَ وَالْمَحْلَ[10] وَالْهِمَامَ[11] وَالْمَرَحَ[12]

وَاللِّدَادَ[12] وَالْهَوَى وَالْإِلْهَادَ[13] وَالدَّلَسَ[14] وَالْمِحَالَ[15] وَسُوْءَ

الْعَادِ وَالْإِدْمَامِ[16] وَاعْلَمُوا الْوَدُوْدُ وَدُوْدٌ وَوَدُوْدٌ

الْوَدُوْدِ وَدُوْدٌ وَعَدُوُّ الْعَدُوِّ وَدُوْدٌ لِلْوَدُوْدِ

الْإِعْصَامِ[17] وَالْعَدُوُّ عَدُوٌّ وَعَدُوُّ الْوَدُوْدِ عَدُوٌّ وَوَدُوْدٌ

الْعَدُوِّ عَدُوٌّ وَالْوَحُوْكُ[18] كَالسِّطَامِ[19] وَاسُوا[20] الْمَكْمُوْدَ[21]

وَالْحَسْرَى[22] وَالْعُرَّ[23] الْاَسْرَى وَأَوْصُوا الْإِصْدَاعَ[24]

السمح جوانمردی ۱۲ حمس دلیری ۱۲ سلم آشتی ۱۲ صرام جنگ ۱۲ اسداء اصلاح ۱۲ اعسام دادو هوش ۱۲ لوم نکوهش ۱۲ ولع دروغ ۱۲ مساک بخل ۱۲ محل فریب ۱۲ همام چغلخوار ۱۲ مرح نیک شادشدن که در آن شائبه نخوت وتکبر باید ۱۲ لداد خصومت ۱۲ الهاد ظلم وجور کردن ۱۲ دلس مکاری ۱۲ محال بدی ۱۲ ادمام کار بد کردن ۱۲ اعصام دامن گرفتن ۱۲ وحر ۱۲ اسطام تیزی تیغ ۱۲ وآسو غم خواری کردن ۱۲ مکمود اندوه گین ۱۲ حسری حسرت زده ۱۲ عر غمگین ومجنون کردن ۱۲ اصداع مردم۔

دَرًّا وَاَكْرِمُوا الْكَهَامَ حُرِّمَ اِهْدَارُ الدِّمَاءِ

وَالْعِهْرُ وَاللِّصَاصُ وَاَكْلُ الرِّمَاءِ وَمَا حُرِّمَ اَكْلُهُ

وَحَسْوُ الْمُسْكِرِ وَالْمُدَامِ كُلٌّ لَهُ وَعْدَةٌ لِلْحُكَمَاءِ

لَهْوًا مَكْرُوْهٌ اِلَّا لَهْوًا اَعْوَدُ كَسُوْدِ الْمَرْءِ مَعَ

اَهْلِهِ وَاللُّهْمُوْمُ وَالسِّهَامُ وَالنِّحْرُ مَحْلٌ وَالسِّعْلَاءُ

مَا لَهَا اَصْلٌ وَالْمَلْحُوْدُ مَا سَامِعٌ وَلَا دَاءٍ وَالْمُدْرَكُ

رُوْحٌ لَا سِمَامٌ اُمَمُ الرُّسُلِ الْاُوْلٰى طَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ

وَطَعَامُهُمْ حِلٌّ لَكُمْ وَلَوْ لَحْمُ الْحَمَلِ وَالْحُلَامِ

اَلدَّهْرُ مَعْدُوْدٌ وَالْعُمُرُ مَوْهُوْمٌ وَالْمَعَادُ مَعْلُوْمٌ

وَالْاَسْعَدُ مَرْحُوْمٌ وَالصِّرَاطُ الْمَوْعُوْدُ كَالصَّمْصَامِ

ادرا نیکی و نیکوی ۱۲ کهام سر مفلس ۱۲ اهدار مباح گردانیدن خون ۱۲ عهر زنا کردن ۱۲ اللصاص دزدی
رماء ربا بمعنی سود ۱۲ حسو آشامیدن ۱۲ مدام می ۱۲ اعود سودمند ۱۲ ص
ی ۱۲ لهموم اسپ ۱۲ محل مکر و بدی ۱۲ سعلاء غول ۱۲ ملحود مرده و دفن کرده ۱۲ مدرک باز ۱۲ سمام
کالبد ۱۲ حمل بره ۱۲ احلام بزغاله که از شکم مادرش بیرون آرند ۱۲

مَاْوَى الصُّلَحَاءِ سَحَاحُهُ[1] رَوْحٌ[2] وَمَاؤُهُ سَلْسَالٌ[3]

وَحَصْحَصُهُ[4] مِسْكٌ وَدُوْرُهُ[5] صُرُوْحٌ وَآطَامٌ[6] وَلِأَهْلِهِ

حُوْرٌ وَحُلَلٌ[7] وَحُلِيٌّ[8] وَحُمُوْلٌ[9] وَأُكُلٌ أَحْلَى وَمَا عَدُوُّهُ

وَهُمْ أَصْدَاعٌ[10] وَسَامِرٌ وَدَارُ السَّاعُوْرِ مَهَالٌ[11] مَمْلُوٌّ

سُعْرًا[12] كَالسَّاعُوْرِ أَهْلُ مَعَاصٍ لَهَا مَسَاعِرُ[13]

وَالْأَسْطَامُ[14] وَوَارِدُهَا أُعِدَّ لَهُ مُهْلٌ[15] وَسَلَاسِلُ

وَسُعْرٌ وَحَاصِرُهُ سُوْءٌ[16] وَمُوْلِمُهُ سُعَارٌ[17] وَأُوَامٌ[18]

أَلَا مَا أَلْهَاكُمْ عَمَّا أَمَرَكُمُ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهُ أَمْوَالُكُمْ

وَأَوْلَادُكُمْ وَأَحِمَّائِكُمْ وَالْمَهْوَسُ وَالْأَدْمَامُ وَمَا أَمَالَكُمْ

الْهَوٰى إِلَى الطَّلَاحِ[19] وَالْمُرُوْدِ[20] وَالطِّمَاحِ[21] وَإِهْمَالِ[22] الْأَوَامِرِ

---

[1] سحاح ہوا ۱۲ [2] روح نسیم خوش ۱۲ [3] سلسال آب خوش کہ بہ گلو فرود دوران شود ۱۲ [4] حصحص خاک ۱۲ [5] دور جمع دار سرائے ۱۲ [6] آطام قصور ۱۲ [7] حلل جمع حلہ ۱۲ [8] حلی جمع حلیہ زیور ۱۲ [9] حمول ہودجہا ۱۲ [10] اصداع وقدر مغاہ [11] مہال مس گداختہ ۱۲ [12] سعر گرمی آتش ۱۲ [13] ساعر فروزندہ آتش ۱۲ [14] اسطام فروزندہ آتش ۱۲ [15] مہل عذاب و مس گداختہ ۱۲ [16] سوائے عذاب بدی و آتش ۱۲ [17] سعار گرمی آتش و سختی گرسنگی ۱۲ [18] اوام حرارت تشنگی ۱۲ [19] اطلاح فساد ۱۲ [20] مرود سرکشی ۱۲ [21] اطماح سرکشی ۱۲ [22] اہمال فروگذاشتن چیزی را بجود ۱۲

وَالْمُحَرَّمِ وَالْآلَامِ ؁ اَللّٰهُمَّ وَآلِ وَلَاءَ مُحَمَّدٍ وَعَمِّرْهُمْ وَعَادِ

اَعْدَائِهِ وَدَمِّرْهُمْ وَدَمِّرْ اَعْدَاءَ الْاِسْلَامِ ؁ اَللّٰهُمَّ احْمِ

مَلِكَ الرُّوْمِ وَعَسَاكِرَهُ وَهُوَ حَارِسُ دَارِكَ وَدَارِ

رَسُوْلِكَ وَعَالِ عَسَاكِرَهُ عَلٰى اَعْدَائِهِ اللِّئَامِ ؁ اَللّٰهُمَّ

احْمِ الْمَلِكَ الْمُكَرَّمَ اِسْمُهُ اِسْمَا[1] صِهْرَيِ الرَّسُوْلِ الْاَكْرَمِ

وَاَعْلِهِ عَلٰى اَهْلِ الْعَالَمِ وَالْاَعْلَامِ ؁ اَللّٰهُمَّ اَعْطِهِ عُمُرًا

اَطْوَلَ مَعَ اِصْلَاحِ الْعَمَلِ وَارْحَمْ عَلٰى اَهْلِ مُلْكِهِ وَارْحَمِ اللّٰهُمَّ

كُلَّ مُلُوْكِ الْاِسْلَامِ وَارْحَمْ عَلٰى كُلِّ مُسْلِمٍ سَامِعٍ وَاَصَمَّ وَدَحْدَاحٍ[3]

وَاَعَمَّ[4] وَحَمُوْلٍ وَصَالِحٍ وَطَمُوْلٍ[5] وَطَالِحٍ وَكُرَّمٍ[6] وَمِرْدَامٍ[7] عَصَا[8]

الْاِسْلَامِ رَحِمَكُمُ اللّٰهُ الْعَلَّامُ اُذْكُرُوا اللّٰهَ السَّلَامَ وَعَسَلُ[9] اللّٰهِ

اَحْلٰى وَاَعْلٰى وَاَوْلٰى وَاَهَمُّ وَاَطْهَرُ۔

---

[1] آلام بدی و گنہ کردن ۱۲ [2] اسما صہری الرسول وہما عثمان وعلی وہو یہ میر عثمان علیخان بادشاہ دکن ۱۲
[3] دحداح کوتاہ بالا ۱۲ [4] اعم گروہ بسیار ۱۲ [5] طمول غیر صالح ۱۲ [6] کرم مردان جوانمرد ۱۲ [7] مردام بے خبر ۱۲
[8] عصا جماعت ۱۲ [9] عسل ذکر جمیل ۱۲ ۔

در مدح علم و محامد مال ملک اکرم

صار دار العلم دار السلام
والسلام علی الاوداء الکرام

عَلَّمَ الاسماءَ آدمَ کُلَّها
مدح علم آمد سراسر در کلام

در کلام الله آمد مدح علم
علم راس المال آمد لا کلام

علم را مداح الله و رسول
علم مردم را کَمِلحٍ لِلطعام

علم را در دهر حاصل هر که کرد
مر محال آمد که او گردد غلام

گوهر مال و مراد علم دهد
علم عروس دهر و طاؤس مرام

علم حل کرده مهام کار ما
علم عالم را دهد عمر دوام

علم آرامِ دلِ اہل کمال
سرمهٔ اعمی مگر دار کرام

علم در هر حال رُوح حور دل
مال گردد گه حلال و گه حرام

در حصول علم دلہا را سرور ‎ ‎ ‎ در حصول مال دلہا را کلام

مَالُكَ دَاءٌ دَوَاءُ الدَّاءِ علم ‎ ‎ ‎ مال وردو علم دار و و السلام

مال ماء گرم و ماء سرد علم ‎ ‎ ‎ مال مالک علم حارس لا کلام

ہم عمل دُر کلاه اہل علم ‎ ‎ ‎ راه علامه صراط کالسہام

مصدر صلح و کرم علم و عمل ‎ ‎ ‎ لمعُ طوسِ العلم بادٍ للکرام

صالح و موسٰی محمدؐ ہود و لوط ‎ ‎ ‎ بر ہمہ علام و عالم را امام

مر محمدؐ عالم کل آمده ‎ ‎ ‎ روح او را صد درود صد سلام

سَلَّمَ اللهُ عَلىٰ اَعْمَامِهِ ‎ ‎ ‎ عمر اسد المعارك والہمام

صَاحَ اسلم عَلَى الرَّسُولِ وَ آلِہِ ‎ ‎ ‎ وَعَلىٰ مَلِكِ المُلُوكِ وَالکرام

آمکرم گرد و رگِرد ملک ‎ ‎ ‎ حاکم مصر کرم ممدوح عام

اسم او اسم دوا مادر رسول ‎ ‎ ‎ رہبر و عدل و مکارم لا کلام

سرمه ام گرد شم رہوار او ‎ ‎ ‎ کاہوے حرص و ہوا را کرد رام

دہر در علم و عمل مداح او ‎ ‎ ‎ سالک راه ہدٰی مولی الکرام

مرکلام او همه سحر حلال — که کلام الملک ملک الکلام

هو رما سردار ما سرکار ما — مالک الاحرار و الملک الهمام

همسر کاؤس درالکاوراک — راو مردده دله دلدار عام

اهو رمدح وا هوار علوم — دادگر اورا دهد عمر دوام

وسل او معدوم و سالار امم — دوکله دار سمار اکره رام

ماه و سال او رور مردو سرور — ماهوا مور ملک اصلاح عام

طائر سدره مکر دار ملک — کرمه ا سد اکرام الکرام

گو د مد صد د مدمه سالوس دهر — دور آلوده رود محروم کام

درلم و درسه همال او محال — در صدور رام راو حل مهام

عدل او سالوک رامحسور کرد — در الم راکاره و داسار کام

درک سهلم او لهر مسمار کرد — هر سو ملک الله الله رام رام

ملک او معمور و اعدا در عدم — راه آگاه مددگار عوام

مصلح ملک و اولی الامر ملوک — مدح او محکوم و لوم او حرام

در گہ او مطلع مهر علا	لا تم او را مگو دُ لہ الہمام
سرور عالم مراد اہل دل	داد داد داد وا دادو دعام
رعد آرد دُرّہ اسلام را	گر رود در عہد او دور مدام
ماہ و مهر و مهر رحم و کوه سمح	حاسد او گول و محروم مرام
در حکم دہ صد ارسطو رلہمال	صدر اہل ملک و حلال ہمام
ماہ علم و مهر حلم و ہور سلم	اعلم الکل سوی الرسل الکرام
صاح صل علی الرسول وآلہ	احمد ہادٍ علا الرسل الوسام